

- [3] Sup, J. — Švec, V.: Cvičení vybraných pedagogických dovedností učitele. Skriptum VUT, ES VUT v Brně, 1988.
- [4] Rybička, J.: Stanovení cílů při výuce základů informatiky. Závěrečná práce. PdF MU, 1996.
- [5] Rybička, J.: Informační systémy ve výuce. In: Informační systémy a jejich aplikace. VUT FAST, 1994, s. 7–16.
- [6] Rybička, J.: Význam schopnosti využívat výpočetní techniku v práci učitele. Pedagogická orientace č. 18–19. Brno 1996, s. 68–75.
- [7] Hála, T. — Rybička, J.: Počítač a výuka I. Definice uživatelů výpočetní techniky a charakteristika počítačových programů. Pedagogická orientace 1995, č. 14, s. 74–78.

Experiment na gymnáziu

Jarmila Wagnerová

Dne 1. září 1991 zahájilo Soukromé gymnázium J. A. Komenského v Plzni svou činnost. Cílem bylo ověřit si efektivitu učebního plánu, který v roce 1968 navrhl Václav Příhoda. Do prvního ročníku čtyřletého gymnázia bylo přijato 21 studentů, a to 7 chlapců a 14 dívek.

Původně měla naše škola v úmyslu otevřít dvě třídy podle návrhu Václava Příhody: jednu s výrazným humanistickým zaměřením, druhou s výrazným zaměřením přírodovědným (učební plány těchto tříd viz Pedagogická orientace 95, 15, str. 84–85). Okolnosti nám však nedovolily, abychom zkoumali obě třídy najednou.

Václav Příhoda ve svém návrhu jasně uvádí důležitou podmínku úspěšnosti čtyřletého gymnázia: musí mu předcházet dobrá čtyřletá příprava v Komeniu (na škole 2. stupně), tedy v letech 11–15. Bohužel, takovou přípravu v roce zahájení výuky na gymnáziu jsme neměli, ani nemohli mít. Rozhodli jsem se proto posílit výuku anglického a německého jazyka v 1. ročníku gymnázia. Žáci přišli z osmileté základní školy, polovina se učila anglicky, druhá polovina německy, a to pouze jeden rok.

Tato úprava zřejmě nebyla šťastná, vyvolala velkou nepříjemnost. Dne 4. 8. 1992 Rudé právo napadlo školu v článku Rodiče, pozor! Inspekce za inspekci začala navštěvovat naši školu a dne 18. listopadu 1992 jsme byli vyřazeni ze sítě soukromých škol. (V případě vyřazení ze sítě škol nemohou u svých zaměstnavatelů uplatňovat sociální dávky, ani využívat dalších výhod rodičů, jejichž dítě se připravuje na povolání.)

Byla to pro nás velmi smutná zpráva; co s dětmi? Zrovna jsme vzpomínali výročí narození Elišky Krásnohorské. Otiskli jsme v Plzeňském deníku vzpomínku na E. Krásnohorskou a také výzvu, aby se plzeňské školy připojily a pomohly sbírkami postavit pomník této zasloužilé básnířce. Měli jsem na mysli jak 700. výročí založení Plzně, tak

150. výročí narození Elišky Krásnohorské. Bohužel, podpora získána nebyla, a tak zřejmě pomník postaven nebude.

V těchto smutných chvílích nás posiloval dopis předsedy Parlamentu České republiky, který 14. ledna 1993 škole napsal: „Milí přátelé, děkuji Vám za řádky, které jste mi poslali, a z nichž jsem měl upřímnou radost. Také já Vám přeji, abyste jako studenti soukromého gymnázia spolu se svými vyučujícími pomohli najít nebo spíš obnovit cesty vedoucí k prohloubení morálky i vzdělání v naší zemi.“

Dne 1. února 1993 byla naše škola znovu zařazena do sítě soukromých škol a škola pokračovala ve svém záměru. I když škola měla další nepříjemnosti, o nichž ani nechci psát, dovedla studenty k cíli. Dvě studentky opustily během studia školu, a tak maturovalo pouze 19 žáků, to je 7 studentů a 12 studentek.

Studenti maturovali převážně z českého jazyka, anglického jazyka, německého jazyka a dějepisu, menšina si zvolila i biologii, matematiku a latinu.

Předseda maturitní komise, doc. PhDr. Radomír Choděra, CSc., kladně hodnotil průběh maturitních zkoušek, prohlásil, že si studenti do života odnesli dobré vědomosti a dovednosti. Z 19 studentů sedm maturovalo s vyznamenáním, z toho čtyři získali samé výborné.

Na vysokou školu se hlásilo 13 studentů, šest studentů odešlo do praxe. Z 13 studentů se na vysoké školy dostalo 9, 4 studenti neuspěli. 3 studenti neuspěli z anglického jazyka, i když měli na vysvědčení výbornou a angličtina byla pro ně oblíbeným předmětem, 1 studentka neuspěla v přijímacím řízení na právnickou fakultu. Maturovala na samé výborné. Je však třeba poznamenat, že jiná studentka naší školy se v přijímacím řízení na právnickou fakultu umístila na prvním místě mezi dvěma tisíci uchazeči a další naše studentka na prvním místě na pedagogické fakultě v aprobaci anglický jazyk–německý jazyk.

Studenti hodnotili neúspěch v anglickém jazyce tak, že písemný text byl pro ně příliš obtížný, čímž byli vyřazeni i z možnosti zkoušky v ústním vyjadřování.

Studenti u příležitosti 145. výročí narození Karla Klostermanna uctili jeho památku, hlouběji se zamýšleli nad životem a dílem Boženy Němcové. Pozorně četli Babičku, navštívili Ratibořice a Českou Skalici, projevíli velký zájem o mládí Boženy Němcové.

Škola uspořádala v roce 1993 besedu s vynikajícím západočeským pedagogem Václavem Spěváčkem, který se dožil 80 let. Beseda významně přispěla k rozvoji zájmu o učitelské povolání.

V roce 1994 byla uskutečněna beseda v anglickém jazyce s vynikající angličtinářkou Mgr. Evou Valentovou a vynikajícím odborníkem v cizojazyčném vyučování panem prof. PhDr. F. Malířem, DrSc. Beseda přispěla k prohloubení zájmu o vyučování anglickému jazyku.

Škola v rámci jazykově historických exkurzí navštívila řadu měst v SRN, dále Londýn, Vídeň, Brusel, Luxemburg a řadu jiných měst. Historii studentům přednášel po čtyři roky vynikající plzeňský historik, pan prof. PhDr. T. Jílek, CSc.

Němčině, angličtině a latině vyučovali odborníci ze Západočeské univerzity, významně ke znalostem anglického jazyka přispěla i anglická lektorka Mgr. Janet Reesová.

I když byl experiment různými okolnostmi narušován, přesto lze dojít k určitým závěrům:

1. Myšlenka o čtyřletých gymnáziích s humanitním, přírodovědným a umě-

leckým zaměřením je velkolepá. Lze ji doporučit k realizaci na státních gymnáziích.

2. Učební plán Václava Příhody je vynikající. Škoda, že nemohl být ověřen i v dalších navržených směrech čtyřletého gymnázia.
3. Čtyřletá gymnázia Václava Příhody lze otevírat jedině za předpokladu dobré přípravy žáků na Komenského obecné škole a samostatném čtyřletém Komeniu (občanské školy 2. stupně), koncipované podle myšlenek Václava Příhody.
4. Experiment upozornil na celou řadu dalších problémů, které budou řešeny postupně v odborných časopisech.

Nad citáty J. A. Komenského

Hynek Wiesner

Dovolávat se Komenského dodává literární práci, ať již jde o krátký článek nebo o obsáhlé dílo, punc důvěryhodnosti a kvality. A přece málokterý autor, ať ateista, ať věřící (v současnosti jsou to většinou katolíci) doroste takové velikosti ducha, aby se dokázal povznést nad módnost doby, překonal strach vybočit z řady a pokusil se pochopit Komenského v celé šíři jeho osobnosti.

A přitom je to právě on, kdo osobním příkladem ukazuje možnosti názorové tolerance. Jako nejvyšší představený Jednoty bratrské jistě těžce nesl její násilné potlačování. To mu však nebránilo, aby všude, kamkoliv přišel, pracoval pro dobro všech, kteří mu byli svěřeni do péče. Při své pedagogické činnosti kladl, kromě jiného, důraz na zbožnost, která mu však splývala v jedno s vysokou mravní a morální úrovní člověka, bez ohledu na jeho konfesní nebo jinou příslušnost.

Kolik příkoří museli od leckterého učitele vytrpět v minulém režimu někteří žáci jen proto, že jejich rodiče se více řídili Komenského učením než jejich učitel. Po tzv. revoluci z podzimu 1989 by náboženské překážky v cestě za vzděláním měly být minulostí. Otázkou však zůstává, nakolik je víra v Boha pro dnešní křesťany, včetně církevní hierarchie tím, čím byla Komenskému, tj. garancí opravdového morálního vztahu k bližnímu. Stává se, že vysoce postavený politický činitel, reprezentant „křesťanské strany,“ ba i církevní hodnostář, zavírá oči nad nepravostmi, ba dokonce sám se jich dopouští. Jako houby po dešti vyrůstají různé církevní školy. V nejednom případě jsou to právě jedinci provinivší se v minulosti, kteří na těchto školách učí a mnohdy zastávají i významnější funkce.